

**רוחות מלחמה
במזרח אירופה
עמ' 7-8**

זה הדירן

פועלי כל הארצות התאחדו!

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 5 / 2 בפברואר 2022

ממשלת בנט חותרת לחסל את העבודה המאורגנת

שובו של הנגיף הניאו-ליברלי

בשנים האחרונות נמתחה מעל דפים אלה ביקורת קשה על בן-דוד, כי סברנו שהסתדרות המורים חייבת לנקוט עמדות מעמדיות בלתי-מתפשרות. אך לא זו הסיבה לקמפיין הנוכחי נגדה, המתוזמר היטב בידי תקשורת ההון והשלטון. עובדי מקצועות הבריאות בבתי החולים פתחו בעיצומים.

מדובר בפזיזות רפיסטית, בקלינאות תקשורת, בדיאטנים ובמרפאים בעיסוק. במכתב ששלח יו"ר האיגוד אלי גבאי לשר הרוויכין נכתב: "עובדי מקצועות הבריאות מתמודדים בחזית המערכה היומיומית, אך לצערנו הפכו שקופים. בשנתיים האחרונות לא נוסף ולו תקן אחד".

גם בארגון המתמחים "מרשם" נדהמו לגלות בישיבת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת שנערכה בשבוע שעבר (27.1), שמשרד הבריאות אינו מתכוון לכבד במלואו את מתווה קיצור התורניות של הרופאים המתמחים. מתווה זה הושג אשתקד לאחר שבועות של צעדים ארגוניים ומחאות ברחוב. יו"ר ארגון מרשם, ד"ר ריי ביטון, הבהירה בדיון: "נפעל בכל צורה שתידרש – בכנסת ובשטח, כדי להבטיח את התחלת הקיצור כמתוכנן".

במקביל, למרות השביתה הממושכת שערכו לפני שנתיים (!) העובדות הסוציאליות, טרם נחתם עמך הסכם קיבוצי חדש. לדברי יו"ר האיגוד, ענבל חרמוני, "הגיע הזמן שמשרד האוצר יפסיק לנהל את מערכת הרווחה בישראל ולראות בכל הוצאה בזבוז, אחרת נמצא עוד ועוד גופות של קשישים בודדים בעוני הנפטרים בבית".

מורים, רופאים מתמחים, עובדים סוציאליים, פזיזות רפיסטית, קלינאות תקשורת, דיאטנים ומרפאים בעיסוק עומדים בחזית המאבק בקורונה. חלקם נפלו קורבן לנגיף, חלו ואף נפטרו. ממשלת הימין (ע"ע "תוכנית סינגפור" של בנט) רוצה להפוך אותם משקופים לעבדים. ממשלת בנט-לפיד רוצה לנצל את המגפה, שנכון לסוף השבוע (29.1) גבתה 8,658 מתים ברחבי הארץ, כדי להעמיק את הניצול הקפיטליסטי. הדרך היחידה להיחלץ מידיה היא להיאבק ולדרוש את הסתלקותה. מה שטוב לעובדים, טוב לישראל.

מספרים שאומיקרון בדעיכה, ושהדלתא כמעט חלף, אבל ישנו נגיף שאף פעם לא עזב את ממשלות ישראל: הנגיף הקפיטליסטי הניאו-ליברלי. בשיאה של המגפה, כאשר מספר המתים הוא הגדול ביותר שנרשם בשבוע יחיד מאז פרצה הקורונה לחיינו לפני שנתיים, החליטה ממשלת הימין לפתוח במסע נגד העבודה המאורגנת.

אך לא רק לפגוע בעבודה המאורגנת, אלא גם להעמיק את הפרויקט הניאו-ליברלי שדרדר את ישראל למעמד המפוקפק של אחת משיאניות מאומתי הקורונה בעולם – יחסית לגודל האוכלוסייה.

ממשלת בנט, בעזרתו האדיבה של יו"ר מרצ, שר הבריאות ניצן הורוביץ, הסירה מעצמה אחריות והטילה את המאבק במגפה על כתפיהן (הצרות למדי) של משפחות העובדים. אפילו את ההבטחה הצנועה לספק לאזרחים בדיקות אנטיגן חינם היא אינה מסוגלת לקיים. ביום ראשון (30.1), לאחר הסרת כל ההגבלות, ברשות מחצית ההורים לא היו בדיקות אנטיגן עבור ילדיהם.

הממשלה מפריחה סיסמאות רבות לאוויר: "נוסיף מיטות", "בדיקות לכל", "מתווה חדש". אך העובדות הן

עקשניות: טרם מומשה ההבטחה של ממשלת נתניהו (הקודמת?) לתגבר את בתי החולים בצוותי רפואה, ולא נוספו אפילו אחוזים בודדים ממיטות האשפוז שהובטחו. שיעור המיטות לנפש בישראל נותר הנמוך ביותר בקרב החברות בארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD). ממוצע המיטות ל-100 אלף תושבים בקרב חברות הארגון הוא כמעט 12, ואצלנו... ארבע.

עבור ממשלת הימין, העובדים הם שקופים. לכן, אלה העומדים בחזית המאבק בקורונה אמורים לציית לכל "מתווה", מופרך ככל שיהיה – והיו עשרות כאלה. ולכל זה נוספה החלטת הממשלה שהיא מפסיקה להילחם בקורונה במערכת החינוך. כאשר יו"ר הסתדרות המורים, יפה בן-דוד, ניסתה למלא את תפקידה ולשמור על חייהם של עובדי ההוראה ועל בריאותם, איימה הממשלה שתקדם חוזים אישיים ואיסור שביתות בבתי הספר. קרי: סופה של העבודה המאורגנת במערכת החינוך (עוד בנושא בעמ' 5).

כרזה של צעירי ישי עתיד

מכתבים למערכת

סבא נינו מתהפך בקברו

"לפני 101 שנה התחיל לצמוח שוק מקומי בצומת הרחובות אלנבי פינת הכרמל" - כתב בפוסט ראש עיריית ת"א-יפו רון חולדאי. כבר על פיסת המידע ההיסטורית הזו ניתן לערער, שכן השוק החל לצמוח מהכיוון ההפוך, ממערב למזרח, מהים אל אלנבי - אבל ניחא. "היום שוק הכרמל הוא כבר הרבה יותר משוק - הוא סמל תל אביבי מובהק המספק תעסוקה לנשים ואנשים רבים". נכון. השוק הזה מספק וסיפק תעסוקה לאנשים רבים, ביניהם סבא רבא שלי, אברהם משולם, או כמו שאני מכיר אותו - סבא נינו.

סבא נינו נולד במצרים בשנת 1918 וגדל בשכונת חארת אל יהוד - הרובע היהודי בקהיר. בשנת 1948, ממש לאחר קום המדינה, הוא עלה לארץ ומיד השתקע בדרום תל אביב: תחילה בשכונת התקווה, ולאחר מכן בשכונת כפר שלם בה נשאר עד מותו. בתחילת שנות ה-50 הוא פתח בסטה בשוק הכרמל, ברחוב הכרמל פינת הלל הזקן. הוא מכר אגרטלים וכלים שונים ולאחר מכן עבר לבגדים.

המון סיפורים שמעתי על סבא נינו, שהיה בעיני רבים מהסובבים אותו "מלך השוק" (אך כמובן לא ראה כך את עצמו). הוא נהג לקיים בשוק מפגשים חברתיים וקהילתיים חשובים. סיפורים רבים סופרו על הירתמותם של הרוכלים בשוק - ובהם סבי - למען תושבי העיר. כשנינו היה שומע על זוג מאורס חסר אמצעים, על ילד עני שצריך לעלות לתורה או על כל מקרה דומה, היה עובר בין אנשי השוק ויחד היו תורמים כל אחד מרווחיו למען מעוטי היכולת. סבא שלי, בתו של נינו, מדברת תמיד על הקסם ששרר (ועדיין שורר) בין האנשים בשוק; בתחושת השייכות, ובהרגשה האמיתית, העממית המזוקקת. השוק לא ניסה להיות אף פעם משהו שהוא לא.

"השבוע אישרנו את התוכנית לשדרוג החלק המערבי של שוק הכרמל, שמהווה שלב חשוב במאמץ המתמשך לפיתוח השוק כולו", נכתב בפוסט של חולדאי. "התחדשות עירונית". התמונות המעטורות את הפוסט הן ההיפוך הגמור מהשוק, ממה שהיה וממה שעודנו - אנשים, פשטות, צבעים, ערכות הדדיות, עממיות, או בקיצור: שוק. זה לא שוק, ובטח שלא שוק הכרמל. אפשר כבר להבין כיצד ייראו הימים שאחרי התוכנית - ארנונות גבוהות, חנויות בוטיק שכל מבוקשן הוא להיות "אותנטיות", עובדים קשי-יום ובעלי עסקים קטנים רבים שפרנסתם תפגע, המון אנשים שיאבדו את השוק בו הם נוהגים לקנות.

בשנים האחרונות עדים תושבי תל אביב לשינוי פניה ואופיה של העיר. זו כבר לא העיר שלנו. המחירים רק עולים ועולים. כבר ברור שבעיר בה נולדתי (בניגוד לראש העיר חולדאי) לא אוכל לקנות דירה, וספק רב אם אוכל אפילו לעמוד במחירי השכירות הנדרשים כדי להמשיך ולחיות בה. אך העירייה בראשות חולדאי ממשיכה להרוס, להלבין ולהתפיח את כיסיהם של בעלי ההון.

סבא נינו מתהפך בקברו.

רוי יהב, ת"א-יפו

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

עמר בר-לב על הצד האפל של הירח...

"אני עוקב אחרי המצב בשייח ג'ראח. בית המשפט קבע שמדובר בפלישה לא חוקית. השטח מיועד להקמת כיתות לימוד וגנים לחינוך מיוחד שהם לרווחתם של ילדי השכונה הערבים. אי אפשר לאחוז במקל משני קצותיו - גם לדרוש שהעירייה תפעל לרווחת התושבים הערבים, וגם להתנגד לבניית מוסדות חינוך לרווחתם."

ציור של השר ביטחון פנים, עמר בר-לב, 17.1

... ואימנן עודה על הצד המואר של הירח

"אני עוקב אחרי המצב בשייח ג'ראח. בשכונה היה מגרש פנוי אבל העירייה לא בנתה עליו בית ספר אלא ישיבה למתנחלים. אי אפשר לאחוז במקל בשני קצותיו - גם לגרש משפחה מביתה, וגם לצפות שהפלסטינים יאמרו אמן."

ציור של יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ אימנן עודה, 17.1

בעולם נאבקים ביוקר המחיה, אבל לא בישראל

"ניכרת הפגיעה ברמת החיים במקומות רבים בעולם: בבריטניה, עובדי עשרות אוניברסיטאות יצאו לשביתה בסוף נובמבר 2021. הם מחו על תנאי השכר והפנסיה שלהם, שנשחקים עם עליית יוקר המחיה - וקיבלו הצעה להעלאה של 1.5% בשכר. עובדי מרכזי הפצה יצאו לשביתה בשל הצעה להעלות את שכרם ב-2% בלבד. אחים ואחיות בבריטניה דחו הצעה להעלאה של 3% בשכר. בארה"ב עובדי ענף הסיעוד יצאו למחאה ארצית. בקזחסטאן פרצה מחאה קשה בתחילת ינואר בעקבות העלאת מחירי הדלק, ועשרות אנשים נהרגו בדיכוי אלים מצד הממשלה. בנובמבר הפגינו אלפים בברצלונה נגד העלאת מחירי החשמל. בסרי לנקה התקיימו הפגנות נגד אוזלת ידה של הממשלה בריסון יוקר המחיה, וכך גם בטורקיה, שבה מדיניותו של ארדואן הפילה את ערך המטבע בעשרות אחוזים בשנה האחרונה, והקפיצה את רמות המחירים."

דפנה מאור, "דה מורקר", 16.1

הממשלה לא מתרשמת מההתייקרויות

מערכת הביטחון עדיין לא התאוששה מפרשת כלי השיט ותיק 3000, ועדת החקירה הממלכתית טרם קמה - אבל רכש הצוללות של ישראל מגרמניה ממשיך לנפק שערוריות, וממשלת ישראל, כך עולה החשש, שוב פועלת להסתיר מחדל. יצרנית הצוללות הגרמנית תיסנקרופ ייקרה באחרונה את הצוללות החדשות שמשרד הביטחון הזמין ממנה, והעלתה את מחירן בסכום אדיר - 1.2 מיליארד יורו. הייקור הובא לדיון בוועדת השרים לענייני הצטיידות, ואושר בה. משרד הביטחון הודיע בדיונים סגורים על כך שהגרמנים הקפידו את דרישתם הכספית ל-3 מיליארד יורו.

אבי בר-אלי, "דה מורקר", 18.2

תצפית על קמפוס הטכניון (צילום: הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל)

הממסד הביטחוני מתנכל לדוקטורנטית מהטכניון

מה מפחיד את השב"כ

עם סוכן זר". נרמז שהיא העבירה לו מידע על תנועות סטודנטיות פלסטיניות בישראל. האם מדובר בברכאת? אחת ממטרות התנועה החדשה היא שבירת המחיצות בין הקהילות הפלסטיניות השונות: 48, 67, רצועת עזה הנצורה, הגלילות. האם זה מה שמפחיד כל כך את אנשי הארגון המתועב הרודף את סומיה?

ב-11 בינואר, בשיטות הידועות, פרצו אנשיו לביתה של סומיה, החרימו את המחשב ואת הטלפון שלה ועצרו אותה. באותו יום היא נחקרה 12 שעות ו"שוחררה" למעצר בית. מאז היא נחקרה מעט מאוד, אך נמצאת במעצר בית בתנאים מגבילים קשים. ב-20 בינואר פסק שופט בית-משפט השלום שניתן לשחררה למעצר-בית בתנאים הבאים: הבית לא יהיה זה שבו היא מתגוררת עתה, בחיפה, אלא בית אמה בכפר ערב אל-היב; מותר לה לצאת ללימודים בטכניון יום בשבוע, אך עליה להגיע ישירות לשם ולחזור ישירות לבית אמה בכפר; אסור לה להיכנס לחיפה בחודש וחצי הקרובים; אסור לה להשתמש בטלפון ובאינטרנט עד לחודש מארס. כאמור, מעצר הבית בתנאים הללו הוארך בשבוע לפני ימים אחדים. בינתיים משחררת המשטרה הצהרות על כך שעדיין מפשפים בפוסטים ובפרסומים השונים של סומיה ברשתות החברתיות. עורך-דינה, ח'אלד מחאג'נה, מעריך שההר לא יוליד אפילו עכברון.

הערכה זו נשמעת לי סבירה מאוד, כי ברור שהשופטים לא התרשמו שיש פה עילה למעצר בתנאים מחמירים יותר. סומיה פלאח בת ארבעים, היא סטודנטית מצטיינת, שכבר רשמה הישגים אקדמיים ומקצועיים מרשימים בתחום מדעי הסביבה. אולי בכלל זה מה שכל כך מפחיד?

סיפור ההתנכלות לדוקטורנטית סומיה פלאח עבר פה בשקט. אולי זה משום שמופרכותו ניכרת, והתחושה היא שעוד רגע זה ייגמר. חבל לבזבז אנרגיה. אבל בשבוע שעבר (25.1) הוארך מעצר הבית שלה בשבוע נוסף, בתנאים שמיד אפרט. אז הגיע הזמן.

סומיה היא דוקטורנטית בטכניון. היא מתמחה במדעי הסביבה והאטמוספירה. במשך שנים אחדות הייתה יועצת של בתי הזיקוק בחיפה ועבדה גם במשרד לאיכות הסביבה. תוכלו למצוא באינטרנט דו"ח מפורט מטעם המשרד, עליו היא חתומה, בעניין היתר פליטת גזים למפעל פרוטרום. באתר אחר, תוכלו למצוא מסמך שונה מפרי עטה: מאמר בערבית מדצמבר 2020 על האופן שבו מזהמת ישראל את הנגב באמצעות חומרי דישון מסוכנים. האם ברקע המעצר גם השמצת קק"ל הקדושה, בפרט כשהעיניים מכוונות כעת כלפי מעשיה הנפשעים בנגב?

סומיה היא גם אקטיביסטית. היא פעילה בחיראק-חיפה ומשתתפת קבועה בהפגנות התנועה, למשל אלה המוחות נגד המעצרים המנהליים ומזדהות עם האסירים שובתי-הרעב. בשלהי אוקטובר 2021 השתתפה בכנס במדריד. היה זה כנס ההקמה של תנועת צעירים פלסטינים, הארגון מסאר אל-בדיל (הזרם האטרנטיבי). התנועה החדשה מבקשת לחשוב על העתיד בפלסטין רבתי, לאחר כישלון שיחות מדריד, הסכמי אוסלו, ובעצם הציונות בכללה. לא כל כך נעים לאוזניים ציוניות.

בכנס פגשה סומיה את ח'אלד ברכאת, העומד, יחד עם בת-זוגו, בראש סאמידון – הרשת לסולידריות עם האסירים הפלסטינים (ממנה אני שואבת מידע, באופן קבוע, כבר שנים). סאמידון הוכרזה בידי השלטון הישראלי כארגון טרור, כמוה כארגונים רבים וטובים אחרים, כידוע. סומיה נחשדת ב"מגע

מגדר ותעסוקה במשבר הקורונה

עובדות מוחלשות היו הקורבן העיקרי של המשבר בשוק העבודה והירידה באכיפת חוקי העבודה במהלך המגפה. כך עולה מדיון שנערך בשבוע שעבר (26.1) בוועדת הכנסת לקידום מעמד האישה. הוועדה קיבלה ממשרד העבודה דיווח על פיטורי עובדות בהריון ובטיפולי פוריות ועל היבטים של אכיפה פלילית מנהלית לשנת 2020-2021.

יו"ר הוועדה, ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) – הרשימה המשותפת) פתחה את הדיון ואמרה: "בחוק עבודת נשים נקבע שאסור לפטר עובדות במצבים מיוחדים כמו הריון או טיפולי פוריות. בתקופת הקורונה הייתה הפסקה בחיוב היתרים, כדי שמעסיקים יוכלו להוציא עובדים לחל"ת. הגשתי בג"צ נגד משרד הכלכלה, ובית המשפט קבע שלא ניתן יהיה לפטר עובדות במצבים אלה ללא היתר. ההוראה של המשרד נתנה למעסיקים רבים אפשרות להוציא נשים לחל"ת בתקופה שקדמה לפסיקת בג"ץ".

לפי הדו"ח שמסרה שרית יהודאי, מנהלת תחום חוק עבודת נשים במשרד הכלכלה, "שנת 2021 התאפיינה, בדומה לשנת 2020, בבקשות מרובות לחל"ת סביב הקורונה. מתוך 5,400 החלטות, הוגשו 18 ערעורים".

מתוך 1,234 ההחלטות ניתנו 1030 היתרים, 117 סירובים ו-87 אישורים לצורך המשך העסקה. פילוח עילת הגנה בעת כניסת היתרי פיטורים לתוקף כללו בין היתר 617 הריונות, 169 טיפולי פוריות ו-81 מקרים של חל"ת שלאחר תקופת לידה והורות. לדברי יהודאי, "רוב העובדות הן מאזור המרכז, עם ותק של שנתיים עד חמש שנים, ורובן בשכר של עד 5,500 שקל. בהתפלגות היתרים לפי מקצועות ניתן לראות כי 16 אחוזים הן מוכרות, 14 מתחום ההוראה ו-14 עובדים כלליים". על כך העירה ח"כ תומא-סלימאן: "העובדות שייכות ברובן לקבוצות מוחלשות".

מנהל מינהל ההסדרה והאכיפה בזרוע העבודה, מאיר דוד, חשף בדיון כי במהלך משבר הקורונה פוטרו פקחים העוסקים באכיפת חוקי עבודה. היו"ר זעמה על קיצוץ התקנים בזרוע העבודה בתקופת הקורונה: "דווקא במצב הכלכלי הקשה

ובעת השתוללות הקורונה יש צורך באכיפה מוגברת, כדי שלא יפלו מקרים בין הכיסאות".

היו"ר תומא-סלימאן סיכמה: "לא יכול להיות שהמדיניות שמפקירה את האזרחים להתמודד בעצמם עם משבר הקורונה תימשך. לצערי הרב הסטטיסטיקה מוכיחה שמי שנפגעו בצורה הקשה ביותר ממשבר הקורונה הן קודם כל נשים: בעיקר נשים צעירות בהריון ונשים מוחלשות בעבודות בהכנסה נמוכה. תמונה זו משקפת את הכלכלה הישראלית וקיצד היא מתנהלת בשגרה ובשעת משבר".

הודעה בדבר הגשת מועמדות ליו"ר רשימת חד"ש בהסתדרות ובנעמ"ת

הבחירות להסתדרות ולנעמ"ת יתקיימו ביום שלישי, 24.5.22. לפי החלטת המוסדות המוסמכים, הוחלט על מועד הגשת המועמדות ליו"ר רשימת חד"ש בבחירות להסתדרות וליו"ר רשימת חד"ש בבחירות לנעמ"ת.

התקופה להגשת המועמדות תחל ביום ראשון, 6.2, ותסתיים ביום חמישי, 10.2. את המועמדות ניתן להגיש בימים אלה בשעות 10:00 עד 15:00 (להלן: "התקופה להגשת מועמדות").

לפי החוק, על המועמד להיות חבר הסתדרות.

בעלי הזכות להגשת מועמדות:

1. כל חברי מועצת חד"ש הארצית.
2. חבר מועצת חד"ש ארצית אשר יוצע ע"י אחד מסניפי חד"ש.
3. כל חבר חד"ש אשר יוצע ע"י אחד ממרכיבי מועצת חד"ש.

על החבר המגיש את מועמדותו או שמועמדותו מוגשת בידי הסניף או אחד ממרכיבי מועצת חד"ש לחתום אישית על טופס המועמדות. את טופס המועמדות ניתן להגיש ידנית במשרדי חד"ש בחיפה, או לשלוח את הטופס באמצעות פקס שמספרו 04-8536504, או לתיבת הדואר האלקטרוני של חד"ש בכתובת (haddash.aljabha@gmail.com) – הכל במהלך התקופה להגשת מועמדות.

ניתן לקבל את טופס הגשת המועמדות ממשרדי חד"ש בחיפה. ליצירת קשר: 04-8536504.

בכבוד רב,

ועדת הביקורת הארצית של חד"ש

הכיבוש לא נסתיים

דברי בעניין העם היהודי תואמים לחלוטין את החלטות מוסדות חד"ש ומק"י, אך הוצאו מהקשרם בתוכנית "הצד השני" בערבית ("מכאן", 3.1).

בניגוד למיתוס הציוני הטוען שיש עם יהודי גלובלי, עמדת מק"י וחד"ש ועמדת הייתה תמיד שבארץ התהווה עם יהודי מקומי. לעם זה זכות להגדרה עצמית, והוא מימש אותה בהקמת מדינת ישראל. במובן זה, יהודי העולם אינם עם, אלא קבוצה דתית או תרבותית שהיא חלק מעמים אחרים וזכאית ליהנות מהגדרה עצמית במסגרת עמים אלה.

העם הפלסטיני עדיין חי תחת כיבוש ישיר או עקיף, ומבחינה זו לא מימש את זכות ההגדרה העצמית שלו. עם זה זכאי להגדרה עצמית ולהקמת מדינתו העצמאית בצדה של מדינת ישראל, לפי החלטות האו"ם.

מנסור דהאמשה

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

המחאה נגד מתווה הבידודים נוצלה כתירוץ להכות בעבודה המאורגנת

המתקפה על הסתדרות המורים

חוק מוכנות מראש של "קואליציית השניוני", שרק חיכתה לתירוץ להוציאן לאור. להצעות חוק אלה הוצמד בסוף השבוע הכינוי "חוקי יפה בן דוד", אך מטרתם לפגוע בעבודה המאורגנת ובזכות השביתה בכלל. החוקים, אותם מקדמים סגן השר אביר קארה (ימינה) וח"כ משה טור-פז (יש עתיד), נועדו לקבוע הגבלת כהונה של ראשי ארגוני מורים לשתי קדנציות, לאפשר העסקת מורים בחוזים אישיים לתקופות קצובות, ולהגביל את זכות השביתה בשירותים חיוניים – בהם כוללת הצעת החוק גם את מערכת החינוך.

למרות שהצעות חוק אלה מוצגות כתגובה לצעדיה האחרונים של הסתדרות המורים, הן מתבסלות למעשה כבר זמן מה. יו"ר ארגון המורים רן ארז אף התייחס לכך בסוף דצמבר (ר' "זו הדרך", 1.1). הצעות אלה נועדו לפגוע בכוחם של ארגוני המורים כחלק מהחלשת העבודה המאורגנת בכללותה. בראיון עמה שנזכר לעיל, ציינה ח"כ השכל כי את הבקשה להגביל את זכות השביתה בשירותים החיוניים – נוסף לזו הקיימת ביחס למשטרה ולצבא – יש להחיל לא רק על עובדי ההוראה, אלא גם על הרופאים והאחיות ואפילו על עובדי חברת החשמל.

צעדי מחאה מתונים של ארגוני עובדים אינם הזרז לחקיקה פאשיסטית נגדם, אלא לכל היותר התירוץ. בבוקר של יום רביעי (26.1) – היום בו החלה השתלשלות העניינים שהובילה להצעה להגביל זכות השביתה – פרסם פורום ארלוזורוב מחקר חדש. המחקר מראה כי בניגוד לתעמולה מצד פורום קהלת ומשרד האוצר, בעשור האחרון חלה ירידה מתמשכת במספר ימי השביתה, וכי השביתות שימשו מוצא אחרון מצדם של ארגוני העובדים.

ההסתה נגד ארגוני העובדים בכלל, ונגד הסתדרות המורים בפרט, נועדה לקדם את המדיניות של "הפרד ומשול" שמנהל אגף התקציבים של משרד האוצר נגד אזורי ישראל: האוצר מנצל את המשבר הכלכלי על מנת לשסות חלקים בציבור זה נגד זה, ובדרך זו גם להתחמק מהגדלת ההוצאה הציבורית וגם לגלגל את האחריות ליציאה מהמשבר אל כתפי העובדים. סירוב האוצר לממן באופן מתבקש הקטנת כיתות, חלוקה לקפסולות, תוספת כוח אדם ועוד צעדים שיכלו להקל על היציאה מהמשבר במערכת החינוך – כלל לא עלה על סדר היום התקשורתי.

על שוברי שביתה

למרבה הצער, ראינו הפעם כי להסתה ולפלגנות נתנו את ידם גם כמה מנהלי בתי ספר חלשי אופי, שבניסיון לשאת חן בעיני בעלי המאה והדעה הודיעו מראש, כי בכוונתם לשבור את המשמעת הארגונית ולפעול בניגוד להנחיית הסתדרות המורים – עוד לפני מתן צווי המניעה בעניין.

מנהלים אלה, אשר טוענים כי בהחלטה זו הם דואגים לתלמידיהם – נותנים, למעשה, אור ירוק לפגיעה במעמד המורים, להחלשת כוח עמידתם, ובסופו של דבר לשחיקת כוחם וזכויותיהם. כל זה יוביל לבריחת מורים – במציאות של מחסור קבוע במורים, שרק צפוי להחמיר – ובסופו של דבר לפגיעה בחינוך ובתלמידים. אבוי לבתי הספר שאלה מנהלים, ואבוי למורים הנכנעים להם.

אדם אלי

כתגובה לצעדי המחאה עליהם הכריזה הסתדרות המורים נגד מתווה הבידודים במערכת החינוך, פתחו ממשלת הימין והתקשורת הממסדית במתקפה נוספת על הסתדרות המורים בפרט, ועל זכות ההתאגדות וחופש השביתה בכלל. לאחר שפניית הסתדרות המורים לשרי החינוך והבריאות בעניין המתווה נתקלה בהתעלמות, הכריזה הסתדרות המורים כי החלטת הממשלה חושפת את ציבור המורים לנגיף הקורונה באופן שמסכן את בריאותם, וקראה למורים לא להגיע לעבודה ב-27 בינואר – יום כניסת המתווה לתוקף.

הסתדרות המורים הבהירה כי אין היא מתנגדת למתווה עצמו, אלא רק להחלתו באופן מידי כאשר המדינה אינה ערוכה ליישמו: חלוקת הערכות לבדיקה ביתית שהמדינה התחייבה לספק לא הושלמה בפועל, והפורטל בו אמורים ההורים לדווח על תוצאות הבדיקות אינו יציב.

המדינה – שכדרכה הגיבה לפניות המורים בסחבת ובהתעלמות – מיהרה להגיש בקשה לצווי מניעה נגד צעדי המחאה. בית הדין לעבודה, כדרכו, סיפק אותם עבודה. בצד זאת קבע בית המשפט כי המדינה לא מילאה את חובתה להיבדקות עם ארגון העובדים לפני יישומה של החלטה הנוגעת לבריאותם. הפסיקה התייחסה גם לכך שהמדינה אינה ערוכה כראוי ליישום המתווה נגדו מחתה הסתדרות המורים – כפי שהעידה גם מנכ"לית משרד החינוך. בית הדין השאיר את צו המניעה על כנו עד יום שני (31.1). עד אז הורה לצדדים לקיים "הידברות אינטנסיבי".

ההידברות, שהחלה רק בהתערבות בית המשפט, הביאה להסכם בין הצדדים. במסגרתו נקבע כי משרד החינוך יחלק בדיקות לכל עובדי ההוראה ויגביר את הפיקוח על הבדיקות.

התקשורת נגד המורים

אולם חוסר מוכנותה של המדינה ליישום המתווה, ואי-נכונותה לפתוח בהידברות עם נציגי המורים אותם העמידה בסיכון, לא מנעו את חידושו של מחול השדים נגד הסתדרות המורים. ארגון העובדים הפך מטרה של אמצעי התקשורת, של מכוני המחקר ושל חברי הכנסת הפועלים בשירותם של בעלי ההון. גורמים אלה הזדרזו להפוך את המציאות על פיה, ולטעון – כפי שטען מאמר המערכת בעיתון "הארץ" (27.1) – כי הסתדרות המורים: "התנהלה באופן חסר אחריות [...] ביזתה את החוק, הלחיצה את ההורים ונעצרה רק בבית הדין לעבודה".

יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, שרן השכל (תקווה חדשה), טענה כי הסתדרות המורים היא זו שפעלה בצורה "שרירותית ובריונית שלא מתחשבת לא בתלמידי ישראל ולא בהורי ישראל". מציאות חלופית זו – בה צעדי המניעה של הסתדרות המורים נגד כוחניות ובריונות המדינה מוצגים ככוחניים ובריוניים – הפכה נרטיב רווח.

חוק יפה בן דוד

מתקפה זו נגד ארגוני המורים, המתנהלת בגלים כמעט מראשיתו של משבר הקורונה, אינה נובעת, כמובן, מהתנגדותם למתווה זה או אחר. תכליתה של מתקפה זו היא שבירת כוחה של העבודה המאורגנת (ר' עמ' השער). אג'נדה זו באה לידי ביטוי באופן הגס והבוטה ביותר בשורת הצעות

70 שנה לוועידה ה-12 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית

החוליה הקובעת בשרשרת

זוהי גישה צרת אופק. מנהיג מפלגתי אינו יכול לחנך את חברי המפלגה ולהנהיג את המוני העובדים, מבלי שבעצמו יהיה מנהיג של המוני העם, אהוב עליהם, קרוב אליהם, קשור בהם ופועל באחד מארגונייהם, המדריך את ההמונים ולומד מהם.

כאשר חברים מסוימים מסתגרים בין קירות המוסד המפלגתי בו הם עובדים, נוצרת במהלך מחשבתם צרות אופק, פסימיות ואי-אמון בהמוני העם. הלימוד של המרקסיזם-לניניזם, בד בבד עם הקשר עם ההמונים והנהגת ההמונים, הם מקור החיים המהפכניים, מעיין ממנו אפשר לשאוב כוח והתלהבות. יש חברים בקאדר המדריך, אשר אינם יודעים לתפוס את החוליה הקובעת בשרשרת. הם משקיעים מאמצים רבים, אך לא בדברים החשובים ביותר, ועל כן מאמציהם במקרים שונים הם מאמצי שווא ואינם נושאים פרי למפלגה. יש חברים שאינם יודעים כיצד לנצל באופן רציונלי ביותר את זמנם. יש אשר רצים כל היום מסניף אחד למשנהו, מאוטו אחד לשני, או יושבים כל היום מאחורי השולחן עד שעה מאוחרת בלילה. אבל כאשר מסכמים את תוצאות עבודתם החודשית הרי הפוריות של עבודתם מועטה ביותר... לכן בהירות המטרה והתפקיד הוא אחד התנאים החשובים ביותר.

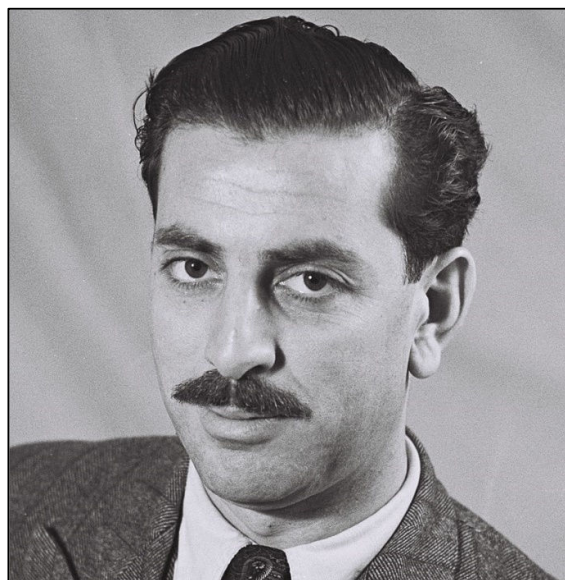
להסתדרות לוחמת

המאבק למען הגנת האינטרסים של מעמד הפועלים פירושו מאבק למען אחדות מעמד הפועלים, אחדות כל הפועלים בעלי השקפות פוליטיות שונות, בלי הבדל לאום ודת, אחדות הבנויה על בסיס האינטרסים המשותפים נגד האויב המשותף. הגברת המלחמה המעמדית וכן המאבק לאחדות מעמד הפועלים פירושו מאבק בלתי נרתע נגד ההנהגה המפא"ית הבוגדת בהסתדרות ובסקציות השונות, המשרתת את האימפריאליזם והבורגנות הגדולה ואויבת האינטרסים של מעמד הפועלים. פירושו של דבר, הוקעת הנהגה זו ובידודה על ידי הורדת המסווה מפניה, הרחקתה מעמדות הנהגת האגודות המקצועיות והחלפתה בהנהגה דמוקרטית-מתקדמת שתשרת את עניין מעמד הפועלים.

הנהגת מפא"י בולמת בכל הדרכים את המלחמה המעמדית, שוברת שביתות, מסכסכת בין הפועלים ומונעת את אחדותם האינטרנציונלית. באותו זמן עצמו פועלת הנהגת מפא"י למען הגבלת החירויות של הפעולה המקצועית ומנסה להפוך את ההסתדרות יותר ויותר למכשיר של דיכוי ולחץ בידי הממשלה נגד המוני העם.

הנהגה זו מתחלחלת מפני כל קומוניסט חדש בוועד פועלים או במועצת אגודה. לכן היא עושה הכל כדי להרחיק את הקומוניסטים בכוח מעמדות הנהגה במקומות עבודה, באגודות מקצועיות, במוסדות ההסתדרות, מבלי להתחשב בתקנות ההסתדרות (כפי שקרה באגודות פועלי הבנין הכללית ובאגודות פועלי העץ בירושלים). מצב זה מחייב אותנו להגביר את מאבקנו למען הדמוקרטיה בתוך ההסתדרות נגד הבירוקרטיזם של הנהגת מפא"י.

למערכה זו למען הסתדרות כללית ולוחמת קוראים אנו את הפועלים בלי הבדל השתייכות מפלגתית.

תופיק טובי, 1951 (אוסף התצלומים הלאומי, לע"מ)

לפני 70 שנה, בסוף יוני ובתחילת יולי 1952, נערכה הוועידה ה-12 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. לציון מועד זה מובאים להלן קטעים מהדו"ח הארגוני שהגיש לוועידה **תופיק טובי**, מזכיר המפלגה, שריכוזו אז את פעילותה הארגונית נוסף לכהונתו כחבר הכנסת.

הפעילות בקרב הנשים

אין להשלים עם המספר המועט של הנשים המאורגנות בשורות מפלגתנו מבין האוכלוסייה הערבית והעולים החדשים. זה נובע במידה רבה ממצבה הסוציאלי המפגר של האישה בקרב חלקים אלה של האוכלוסייה. יש להשקיע מאמצים מיוחדים כדי לעזור למספר גדול יותר של הנשים למצוא את דרכן למק"י.

יש מספר של חברים אחראים המתייחסים בזלזול לעבודה בקרב הנשים... קיימים מוסדות מפלגתיים וועדים מקומיים אשר מעולם לא העריכו את חשיבות הדיון על עבודה בין ציבור הנשים ולא העמידו אפילו בעיה זו על סדר יומם. הכרחי שמוסדות המפלגה לכל דרגותיהם יתעניינו בשטח חשוב זה של פעולה מפלגתית. על כל מוסד מפלגתי למנות אחראי מבין חבריו לשטח זה ולארגן את הפעולה בין ציבור הנשים. יש להתעניין בשיטתיות בעבודת חברותינו הפעילות באנד"י [בהמשך – תנד"י] ולהחיש להן את מלוא העזרה ולהעריך את פעולתן כפעולה מפלגתית בעלת חשיבות מיוחדת.

לא להסתגר

יש חברים בקאדר המדריך אצלנו, במיוחד בקאדר המחוזי והמקומי, אשר אינם מעריכים ואינם מרגישים את חשיבות פעולתם הם בין ההמונים. הם מתחמקים מלמלא תפקידים בארגונים ציבוריים מסוימים, במועצות פועלים או אגודות מקצועיות באמתלה של עומס עבודה מפלגתית.

מדיניות החוץ של וושינגטון גוררת את האזור למלחמה

מזרח אירופה: מי פולש לאן

כוחות צבא ארה"ב באסטוניה, 2015, מאות מטרים מגבול רוסיה (צילום: צבא אסטוניה)

נאט"ו מתריעה מפני כוונותיה האגרסיביות של רוסיה, אך בפועל דווקא ארה"ב היא זו שתגברה את מספר חייליה לאורך גבולותיה של רוסיה, כולל באוקראינה. באמצעות הכרזות נאט"ו, מנסה ארה"ב להסתיר את מהלכיה לבניית יכולת צבאית התקפית לאורך גבולות רוסיה.

בינתיים, שתדלנים של הדמוקרטיה-לכאורה נקראים לתמוך בהיסטריית המלחמה. גארי קספרוב, לשעבר אלוף העולם בשחמט וכיום מקדם "ערכים דמוקרטיים", ביקר את ביידן בראיון טלוויזיוני. לדבריו, "היה טוב יותר אם שר החוץ האמריקאי אנתוני בלינקן היה נשיא ארה"ב". בשבועות האחרונים מפגין בלינקן עמדות נציות אף יותר מאלה של ביידן.

קספרוב אמר כי ארה"ב צריכה לשלוח עוד נשק לאוקראינה, ותקף את גרמניה "המושחתת" בשל הסכמתה להמשיך לרכוש גז מרוסיה. זאת, כחלק ממדיניות האנרגיה של גרמניה, המפרקת את תחנות הכוח הגרעיניות שבשטחה ומגבירה את השימוש בגז. בשל סיבה זו מובילה ברלין את המחנה הפייסני בנאט"ו.

אוקראינה עצמה היא מדינה מושחתת מאוד, המנוהלת למעשה בידי כוחות פשיסטיים ונאטי-דמוקרטיים. לו היה האיחוד האירופי מתייחס ברצינות לחוקת זכויות האדם שלו עצמו, הייתה בקשתה של אוקראינה לחברות בארגון נדחית על הסף. נאט"ו, כמוכן, מעולם לא פסלה משטרים פשיסטיים, כמו, למשל, משטרו הדיקטטורי של סלזאר בפורטוגל.

רוסיה מתנגדת לצירוף אוקראינה לנאט"ו, ודורשת מארה"ב הבטחה כי לעולם לא תציב כלי נשק התקפיים באוקראינה או בשכנותיה האחרות. הצבת כלי נשק אמריקאיים מסוג זה באוקראינה היא התגרות מסוכנת, שעלולה לגרור את רוסיה להגיב תגובה צבאית.

בזמן שהניצים ממשיכים להלוט בתופי המלחמה, יש לדחות חזק מתמיד לפתרון דיפלומטי. למרבה הצער, נשלטת מדיניות החוץ של ארה"ב בידי הפנטגון והתשלובת התעשייתית-הצבאית. אלמלא היה זה המצב, הייתה קרקע יציבה יותר לפשרה שוחרת שלום.

ג'ון וויציק, "פיפל'ס וורלד"

כלי תקשורת מרכזיים בארצות הברית – שמרניים וליברליים כאחד – מחזיקים את כולם במתח בהמתנה לפלישה רוסית לאוקראינה. אך הם מתעלמים מהמציאות, בה ארה"ב כבר "פלשה" לא רק לאוקראינה אלא למדינות רבות באזור.

ממשל ביידן חשף בשבוע שעבר כי 50,000 חיילים אמריקאים, יחד עם טנקים, טילים ומטוסי קרב, נמצאים בדרכם למזרח אירופה. למחרת הכריז ביידן כי 8,500 חיילים נוספים נמצאים בכוננות גבוהה למעבר לאזור. בהצהרות אלה לא הוזכר המובן מאליו: אלפי חיילים אמריקאים, המצוידים בנשק התקפי, כבר מוצבים במזרח אירופה סביב גבולותיה של הפדרציה הרוסית.

צרפת, דנמרק והולנד הכריזו תחת לחץ אמריקאי, כי ישגרו גם הן כוחות ונשק למזרח אירופה. בפולין – חברה לשעבר בברית ורשה – מוצבים דרך קבע 5,000 חיילים אמריקאים. מספר דומה של חיילים אמריקאים מוצבים ברפובליקות הסובייטיות לשעבר ליטא, לטביה ואסטוניה. ארה"ב ונאט"ו ממשיכות לתמרן על הגבול הרוסי.

באוקראינה עצמה, כמה מאות חיילים אמריקאים כבר נמצאים סמוך לעיר לבוב, שם הם "מייצעים" לכאורה לכוחות הצבא האוקראיני. לא ידוע אם חיילים אמריקאים פועלים גם בדוניצק ובלוגנסק – אזורי הסכסוך במזרח אוקראינה, שאוכלוסייתם משתייכת, ברובה, למיעוט האתני הרוסי. מספר עצום של חיילים אוקראינים, רבים מהם חברים במיליציות של הימין הקיצוני הפשיסטי, מעורבים בהתקפות חוזרות ונשנות על אזורים אלה.

מטוסי קרב אמריקאיים חגים בשמי אוקראינה. מטוסי ריגול אמריקאיים טסים במרחב האווירי האוקראיני, סמוך לגבול הרוסי, כדי לאסוף מידע צבאי על כוחות קרקע. עד כה לא קלטו מטוסי ריגול אלה מידע המצביע על הכנות לפלישה רוסית לאוקראינה. הימצאותם של מטוסי הריגול האמריקאיים באוקראינה זכתה באישוש אפילו בעיתון "ניו יורק טיימס", הידוע כמפיץ עקבי של בהלת המלחמה באוקראינה.

בצעד קדם-מלחמתי נוסף הורה ארה"ב, בריטניה וקנדה לסגלים הדיפלומטיים שלהן לעזוב את קייב. הממשלה האוקראינית עצמה התנגדה לצעד זה וכינתה אותו "מוקדם ולא בשל". האוקראינים אמרו כי למעשה לא חל שינוי במצב הביטחוני באזור מאז העברת כוחות רוסיים לגבול רוסיה-אוקראינה באפריל שעבר.

בשבוע שעבר אמר אולקסי רזניקוב, שר ההגנה האוקראיני, במהלך דיון בפרלמנט, כי "אין בסיס להאמין" שרוסיה מתכננת לפלישה מיידית. לדבריו, אין סימנים לכך שהצבא הרוסי גיבש כוח מתמרן שמסוגל לחצות את הגבול. "אל תדאגו, תשנו היטב" אמר לאוקראינים, "אין צורך לארוז את המזוודות".

באותו יום דיווח עיתונאי MSNBC מאט בראדלי מקייב. הוא הסביר כי החיים בעיר נמשכים כסדרם: קניות, הליכה לבית ספר ונסיעה לעבודה. הוא אפילו שם לב שחלקים מהציבור האוקראיני סבורים כי פלישה רוסית לא תתרחש, ומאשימים את ארה"ב ונאט"ו בהגברת המתחים.

רוחות מלחמה ממערב

הנשיא זלנסקי, במדים, מבקר יחידה צבאית (צילום: נשיאות אוקראינה)

מאפשר להם להמשיך לנצל את תושבי האזור ולשרוד את משאביו הטבעיים הרבים ללא תחרות מצד הבורגנות האוקראינית או תאגידים מערביים. כמו כן, בשנים האחרונות עלה בידי רוסיה לפרוץ מבידודה הבינלאומי ואף להסיר חלק מהסנקציות שהוטלו עליה ב-2014. הקרמלין מעוניין מאוד לשמור על הישגים אלה, במיוחד נוכח שיתופי הפעולה הכלכליים עם האיחוד האירופי. רוחות המלחמה באוקראינה נושבות ממערב. אלה רוחות של מלחמה אימפריאליסטית, המשרתת את האינטרסים של משטרי ההון. כאנשי שמאל עלינו לאמץ עמדה המתנגדת למלחמה אזורית ולכוחות המחוללים אותה: הפאשיזם האוקראיני והאימפריאליזם המערבי. בצד זאת, אל לנו להעלים עין מאופיו הריאקציוני של האימפריאליזם הרוסי, המבקש להרחיק את השפעתו האזורית למען האינטרסים של בעלי ההון בארצו.

עידן סלוצק

ועד עובדי משרד החוץ השבית את השגרירות בקייב

ועד עובדי משרד החוץ החרף השבוע (31.1) את מאבקו והורה לסגור את שגרירות ישראל באוקראינה "עד להודעה חדשה". בשבוע שעבר התבשרו אנשי צוות השגרירות בקייב על קיצוץ חד בשכרם בחודש ינואר. שכרם החודשי יהיה נמוך ב-50%, וזאת בשל החלטת משרד האוצר לקצץ באופן טרואקטיבי, שנה לאחר, את התוספת החודשית של 4% בגין שירות תחת איום ביטחוני. מדובר בתוספת לשכר הניתנת לפי מידת האיום הנשקפת לעובדי המדינה בשירותם בחו"ל.

הפגיעה בשכר העובדים, הנמצאים בימים אלה במאבק להפסקת ההעסקה הפוגענית והפגיעה בזכויותיהם, בוצעה דווקא בימים שבהם שגרירות המדינות השונות נערכות להוצאת הדיפלומטים ובני משפחותיהם מקייב בשל החשש הגובר ממלחמה בשטחה של אוקראינה.

כאמור, זה שלב נוסף במאבק עובדי משרד החוץ. עקב סירובו של משרד האוצר לאפשר תשלום שעות נוספות וכוונות לעובדי מטה המנהלים את המשבר ממשרד החוץ בירושלים, במהלך סוף השבוע האחרון לא הועמדו אנשי המשרד הבכירים בכוונות המקרה של החרפה במצב, וזאת לפי הנוהל הנהוג במשרדים כאלה. גם במהלך ימי השבוע, הצוות המטפל במשבר מהארץ מפסיק את עבודתו בתום שעות העבודה הרגילות, בשל היעדר האישור להפעלתו בשעות עבודה נוספות.

בחודש האחרון מלאה התקשורת הממסדית בישראל שיח על המלחמה הצפויה באוקראינה. מי שניזון מאמצעי תקשורת אלה, בעברית או באנגלית, ישתכנע כנראה כי רוסיה מתכננת לפתוח במלחמת עולם שלישית. אך האם כך פני הדברים בשטח? לפני כשנתיים, עם היבחרו של וולודימיר זלנסקי לנשיאות אוקראינה, התעוררו במדינה תקוות כי יפתח במשא ומתן לשלום עם הרפובליקות הבדלניות בדונבס שבמזרח המדינה. אך תקוות אלה נתברו במהרה. תחת זאת פנה הנשיא החדש במרוץ לימין, תוך שהוא מתחרה בקודמו בתפקיד פטרו פורושנקו וקורץ לימין הפאשיסטי, המאגר אותו מאז תחילת נשיאותו.

בשנה האחרונה נראה כי זלנסקי חותר למלחמה נגד הרפובליקות הבדלניות. צבא אוקראינה פתח בתנופת התחמשות והכניס כוחות לאזורים המפורזים שנקבעו בפרוטוקול מינסק (הסכם שביתת הנשק שסיים את המלחמה בדונבס ב-2015). בצד זאת השמיע זלנסקי הצהרות לוחמניות רבות. אחת לכמה שבועות ביקר הנשיא ביחידות צבאיות והצהיר שלא יחתום על הסכמי הפסקת אש נוספים הוא התחייב כי הרפובליקות הבדלניות יחזרו לאוקראינה עוד בתקופת נשיאותו. בצד זאת פעל זלנסקי בשנים האחרונות להידוק הקשרים עם ברית נאט"ו, ואף הגיש בקשה רשמית להצטרף אליה. זלנסקי אף הזמין כוחות אמריקאיים וכוחות נאט"ו אחרים "להתארח" בשטחה של אוקראינה.

צעדיו הלוחמניים של זלנסקי, ובראשם הדהרה לזרועותיה של נאט"ו, הם הרקע למשבר הנוכחי. מזה שנים מזהירה רוסיה כי הכנסת כוחות זרים לאזורים שהיו בתחום ברית המועצות לשעבר היא קו אדום עבודה. הקרמלין הודיע מפורשות כי חימוש אוקראינה כמוצב צבאי של נאט"ו יגרור תגובה צבאית מצדו.

כדי להבין את הרקע למשבר הנוכחי באוקראינה, יש להתייחס גם למצבה הגיאוגרפית של רוסיה ביחס למערב. בשנים האחרונות גובר שיתוף הפעולה בין רוסיה לאיחוד האירופי, בייחוד במישור הכלכלי. הביטוי הבולט ביותר לכך הוא הנחת קו הצינור "נורד-סטרים" לייצוא גז רוסי לגרמניה, וממנה - לשאר מדינות אירופה. ארה"ב אינה רואה שיתוף פעולה זה בעין יפה, ומעוניינת לקטוע את התחממות היחסים בין רוסיה לאיחוד האירופי.

למי, אפוא, יש אינטרס בהצתת מלחמה באוקראינה? לעם האוקראיני, החווה משבר כלכלי קשה כמו גם משבר פוליטי מתמשך, בוודאי אין אינטרס בכך. גם לעם הרוסי, אשר חווה באופן קשה ביותר את משבר הקורונה ונגזרותיו החברתיות והכלכליות, אין מה להרוויח ממלחמה.

מי שמקוות להרוויח ממלחמה אזורית הן האליטות בקייב ובוושינגטון. הממשל בקייב, שהתמיכה הציבורית בו הידרדרה לשפל על רקע המשבר הכלכלי והפוליטי, מעוניין במלחמה שתאחד את העם סביב הנשיא זלנסקי ותשמוט את הקרקע מתחת לרגליה של האופוזיציה - התומכת בשלום עם רוסיה ובהידוק היחסים עמה. ארה"ב, מצדה, מבקשת לשמר את הבידוד הבינלאומי של רוסיה. כמו כן שואף ממשל בידן, שספג מבוכה עם הנסיגה המביכה מאפגניסטן, לשקם את תדמיתו באמצעות הצלחה מדינית מול רוסיה.

לממשל הרוסי, לעומת זאת, אין אינטרס בהחרפת המשבר באוקראינה - כפי שאין לו אינטרס במציאת פתרון פוליטי קבוע לרפובליקות הבדלניות. מבחינת בעלי ההון הרוסים, המצב הנוכחי ברפובליקות הבדלניות הוא הטוב שבכל העולמות: הוא

שבהם הם משתמשים, ממילא אין להם כלים לשיח דמוקרטי משמעותי.

סבא, התלמידה ש"הלשינה" על ורטה ופנתה לשר החינוך דאז שי פירון, אמרה בראיון לערוץ 2: "הצדק נעשה. אני חיכיתי ועשיתי כל מה שעשיתי בשביל מטרה אחת ברורה – להוציא לאור את מה שהתרחש בבית הספר במשך שנתיים". דבריה מעידים כי הלכי רוח מקרטיסטיים, אותם מטפחים גורמי ימין קיצוני כמו "אם תרצו", מחלחלים לחלקים בחברה ואינם פוסחים על בתי הספר.

הצפייה בסדרה מעוררת אי נחת. הבוטות וההתלהמות המוצגות בה מוכרות היטב לכולנו מהשיח הציבורי בשנים האחרונות. מנהל בית הספר (דביר בנדק) מזהיר את המורה לאזרחות אמיר: "שמור על עצמך". למעשה מבקש ממנו המנהל להיכנע לתכתיבים הפוליטיים ולמעול בתפקידו. בעקבות הוויכוח ביניהם, מפרסמת התלמידה ליאן נגד המורה אמיר סרטון טיק-טוק הצובר אלפי צפיות ברשת. "אני רוצה שכולם יידעו איזה בן אדם מלמד אותנו אזרחות ומה הוא חושב על צה"ל", היא אומרת. הרשתות החברתיות מעודדות התלהמות ומערערות על ההיררכיה שבין מורה לתלמיד. התלמידים, המחזיקים סמארטפונים, אינם מודעים בהכרח לכוחם ולתוצאות מעשיהם.

בפרק השני של הסדרה מתקיים הליך גישור בין הוריה של ליאן לאמיר והנהלת בית ספר. ההנהלה מבקשת מליאן להסיר הסרטון שפרסמה נגד אמיר, ואמיר מתבקש להתנצל בפני התלמידה. אך אמיר, כמו ורטה, מסרב להיכנע: "להוציא מילים מהקשר זה לא חופש הביטוי וזו לא האמת. מה שליאן טוענת כאן לא היה ולא נברא. אני קראתי לך נאצית?".

הסדרה שופכת אור על המשבר העמוק במערכת החינוך בישראל, שאת מחירו משלמים התלמידים וגם המורים. היא מבהירה היטב את הקושי להקנות לתלמידים את ערכי הדמוקרטיה, החופש והשוויון, בצל 54 שנות כיבוש ומשטר צבאי אכזרי בשטחים.

זוהר אלון

הרצאה בחיפה על 'חצוצרה בוואדי' של הסופר סמי מיכאל

פרופ' חיים באר ישוחח ביום ראשון הקרוב, 6.2, בשעה 10:30 על ספרו של סמי מיכאל "חצוצרה בוואדי", שמרכזו שכונת ואדי ניסנאס. במפגש שייערך במוזיאון טיקוטין יידונו ייצוגיה של חיפה גם בספריו האחרים של מיכאל: "מים נושקים למים" ו"חסות".

עלילת הספר, שפורסם בהוצאת "עם עובד" ב-1987, מתמקדת בסיפור אהבה בין גיבורת הספר, הודא, לבין אלכס, צעיר יהודי שעלה מברית המועצות, המתגורר בשכירות בחדר מעל דירת משפחתה. אלכס לומד בטכניון, ובלילות עובד בנמל. בסיום הרומן נמצאת הודא בבית-הקברות שעל הכרמל, "העיר הלבנה" המשגשגת שבמורדות הכרמל. אלכס נהרג במלחמת לבנון והותיר אותה עם עובר ברחמה. היא מביעה חששות כבדים משאלת זהותו של הילד.

הספר עובד לתיאטרון בידי שמואל הספרי. הוא הוצג לראשונה בבית ליסין ב-1988 וזכה בהצלחה. כעבור שנתיים עובד הספר לתיאטרון הנוער הארצי בידי רמי דנון ועלה שוב בתיאטרון חיפה בעיבודו של הספרי. בינואר 2016 עלתה הפקה נוספת ועדכנית להצגה בתיאטרון חיפה. הספר עובד גם לסרט זוכה בפרס הפסטיבל הבינלאומי לסרטים של חיפה ב-2001.

צילום: "כאן"

סדרה חדשה של התאגיד כאן

בית ספר

וחופש ביטוי

"החיילים מקריבים את החיים שלהם בשבילך, נפצעים. אתה מה? כואב לך על מחבלים?", אומרת ליאן זרחי בת ה-17 למורה האזרחות אמיר. "כואב לי שממילים כמו שיוצאות לך מהפה מתחילות מלחמות עולם, ליאן. מדיבור כזה מתחילה שואה. מרעיונות כאלו מתחיל רצח עם". הוויכוח המתלהט בין התלמידה (בגילומה של מיה לנדסמן) למורה לאזרחות (דורון בן דוד), העומד במרכז של הסדרה החדשה "שעת אפס" של תאגיד השידור כאן. העימות משקף את הקושי ללמד אזרחות בבתי ספר תיכוניים בישראל ואת השיח הקיצוני בעידן הרשתות החברתיות.

הסדרה מבוססת על מקרה אמיתי שהתרחש בשנת 2014: אדם ורטה, מורה לאזרחות בבית ספר תיכון בטבעון, פוטר מעבודתו בעקבות ויכוח פוליטי עם תלמידת כיתתו ספיר סבא. המקרה של ורטה, שעורר סערה ציבורית, חשף את גבולות חופש הביטוי בבתי הספר ואת ההשתקה והרדיפה שמורים ביקורתיים סופגים מהממסד. מאז, פוליטיקאים מן הימין קידמו במרחץ שיעורי "זהות יהודית", ובה בעת טענו בעד "הוצאת הפוליטיקה מבתי הספר". האינדוקטרינציה המופעלת כלפי תלמידי תיכון יהודים ודרוזים לקראת גיוסם לצבא איננה נתפסת, כמובן, כפוליטית.

בראיון לעיתון "הארץ" ב-2014 אמר ורטה: "אני לא פגוע באופן אישי מהאנשים האלה, אני לא מכיר אותם ומה שאני כן מכיר אני לא מעריך במיוחד. אני כן חושב שנעשה לי עוול מאוד גדול ושיש מקום שהם יכירו בכך, אם לא בשבילי לפחות בשביל מורים אחרים". ורטה, שדרש מתלמידיו מעורבות פעילה בתהליך הלימוד, הטלת ספק ובחינה ביקורתית של החומר הנלמד, איבד את מקום עבודתו. אולי אין זה מפתיע, שכן ורטה הלך נגד הזרם: לימודי האזרחות בישראל הם שדופים ומסתכמים בלימוד פורמלי של חוקי המשחק, כמו הכרעת הרוב והצבעה בבחירות.

חוקר החינוך גיל גרטל כתב לאתר "שיחה מקומית" מאמר מקיף על לימודי האזרחות בישראל. לדבריו, "התלמידים בישראל לא לומדים את שפת הדמוקרטיה, וזה לא מקרי". במאמר, שמתבסס, בין השאר, על דו"ח של מדרשת אדם שנוסדה לאחר רצח פעיל השלום אמיל רוזנצוויג בשנת 1983, נכתב: "דמוקרטיה נשענת על שפה, כלומר על הבנה עמוקה של מספר מושגי יסוד, המבטאים את רעיונותיה המהותיים. כשאנשים מחזיקים הבנה חלקית או שגויה של המושגים

ממשלת היוקר

כצעד ראשון להגנת העובדים יש לקבור קבורת חמור את עסקת החבילה הפוגענית. שנית, יש לפתוח את כל הסכמי השכר במגזר הפרטי והציבורי על מנת להתאימם ליוקר הגואה – שאת סופו לא רואים. אשר להסדרות, זו חייבת לעמוד בראש קואליציה חברתית של תנועות נשים, ארגונים חברתיים, עמותות ואגודות צדקה נגד המדיניות הניאו-ליברלית של ממשלת בנט-ליברמן. חיוני שהמחאה החברתית של קיץ 2011 תחזור עוצמתית יותר, פוליטית יותר והמונית יותר.

אפרים דויד

נשים, נתנגד להעלאת המחירים!

תנדי" קוראת לנשים ולציבור העובדות והעובדים כולו לנהל יחד מערכה לוחמת נגד העלאות המחירים ונגד הממשלה הנונת להם יד, ועוד בתקופה של מגפת הקורונה. גל ההתייקריות אינו מדלג על שום תחום חיוני: מחירי מזון בסיסיים עולים ב-10%, תעריף החשמל עלה ב-6%. מחיר הדלק טיפס לרף הגבוה ביותר מזה שבע שנים. בימים הקרובים צפויים לעלות המחירים של מוצרי החלב, של תכשירי הניקיון, של תרכובות המזון לתינוקות ושל מוצרים נוספים.

ממשלת בנט-לפיד מצידה שופכת דלק על מדורת המחירים עם העלאת מס הקנייה וההיתר לרשויות המקומיות להעלות את תעריפי הארנונה ב-2%, ודוחפת עוד אלפי משפחות לחיים בעוני.

תנדי" קוראת לכל ארגוני הנשים:

**נגן על משפחותינו!
נפעל יחד לעצירת העלאת המחירים!**

1.2.2022

חד"ש - סניף תל אביב

משמרת מחאה נגד הקטל בענף הבנייה
יום שישי, 11.2, בשעה 11:00; זרובבל פינת הירוקן

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

דם חכם / ג'ון יוסטון

ארה"ב, 1979, 106 דקות (אנגלית, כתוביות באנגלית)
מוצ"ש, 5.2, בשעה 19:30; אחד העם 70, ת"א

השבוע באתר "זו הדרך"

דו"ח של המוסד לביטוחים ולגיהות על אודות השחיקה בקרב עובדים במשבר הקורונה, הפגנה של ועדת המעקב נגד מדיניות הנישול בנגב, דו"ח אמנסטי מאשים את ישראל באפרטהייד, ועוד...
zoha.org.il

שר האוצר אביגדור ליברמן התייחס (31.1) לגל ההתייקריות בשיבת סיעתו, "ישראל ביתנו". ליברמן טען כי "צריך להבין שעליית המחירים במדינת ישראל היא הכי מתונה בעולם". זאת, יממה לאחר פרסום הקריאה המשוונה של ליברמן ושרת הכלכלה אורנה ברביבאי לכמה מיצרני המזון המונופוליסטיים (ובהם תאגידים רב-לאומיים) וליבואנים הגדולים "לעצור את עליית המחירים, וזאת נוכח האחריות הלאומית המצופה מהחברות בתקופה מאתגרת זו ובהתחשב במצבן הכלכלי וברווחיהן".

זו תמצית השקפתו של שר האוצר, משרתם של שני אדונים – היבואנים והתאגידים הגדולים: המצב "לא ממש נורא", והתמודדות עם יוקר המחיה המאמיר היא לא יותר ממשאלת לב – קריאה לחתול לשמור על השמנת (של תנובה?). בפנייתם מנסים ליברמן וברביבאי להסתיר את העובדה, שלא כל ההתייקריות הן פרי רדיפת הבצע של בעלי ההון שאינה יודעת שובע. גם לממשלת הימין תרומה לא מבוטלת לעליית המחירים: העלאת תעריפי החשמל ב-5.7% (היו צפויים לעלות ב-4.9%); עליית מחיר הדלק ב-34 אגורות לליטר; העלייה בארנונה; ועלייה מדורגת בתעריפי המים מיולי הקרוב ועד... 2028 (!).

בדומה לפרשנים בתוכניות הצרכנות בטלוויזיה, קוראים השרים החתומים על המכתב המתבכין לציבור "להשוות מחירים" ובכך פוטרים עצמם מאחריותם לפקח על המחירים. האם נעשה סיבוב בין תחנות דלק כדי למלא את מיכל הרכב בתקווה למחיר זול יותר, במוצר שמחירו נקבע בידי הממשלה, כי המיסים הם שני שלישים מעלותו לצרכן? יכול להיות גם אחרת: השרים המתבכיינים יכולים להוריד את מחירי המוצרים באמצעות פיקוח.

אין לשכוח שבמדינת "עליית המחירים המתונה בעולם" גבוה יוקר המחיה בכ-20% לעומת המצב בעשרות המדינות הקפיטליסטיות הגדולות החברות בארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD). כך, ההתייקריות נופלות על גבו של העם העובד במדינה בה הצרכן מחויב לעבוד הרבה יותר כדי לכלכל את משפחתו.

בתגובה ליוקר, יש המציעים "לעשות לייק" לעצומת מחאה מקוונת. זה טוב, כמובן, אבל בהחלט לא מספיק. תפקידו המרכזי של הארגון החברתי הגדול בישראל, ההסתדרות (שיש בה אפילו אגף בשם "הרשות לצרכנות"), הוא להיאבק למען הגנת רמת החיים של העובד ושיפורו. אבל ידיה של ההסתדרות כבולות, כי היו"ר ארנון בר-דוד חתם על עסקת חבילה עם הממשלה והמעסיקים המונעת כל תוספת שכר – זאת בעת שהעובדים הכי זקוקים לה. עסקת החבילה אף תוגש בקרב לאישור הכנסת.

מועצת חד"ש

על סדר היום:

בחירת נציגי חד"ש למוסדות ההסתדרות ונעמ"ת
שבת, 12.2, אולמי עוואדיה, שפרעם

ח"ד 26205, ח"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י : maki.org.il info@maki.org.il